

# 20 šťastných let s Prahou.

## Na hranici skutečného a mystického

---

### Gatchina – první dopis

Všechno začalo v Gatchině, v bývalé císařské rezidenci nedaleko Petrohradu. Žila jsem tam, dělala jsem web o historii města, o Převorském paláci, který nechal postavit car Pavel I. pro převora Maltézského řádu. Psala jsem o kamenech, o staletích, o místech, která si pamatují víc, než se odvažují říct.

A pak jednoho dne přišel e-mail.

Psal Karel Lojka z Mělníka. Převor Maltézského řádu v Praze, hrabě Karel Paar, se chystal do Petrohradu a chtěl by navštívit Gatchinu – podívat se na Převorský palác. Karel Lojka se nabídl, že ho doprovodí. Chtěli se setkat.

Setkali jsme se. Společně s pracovníkem muzea jsme je provedli palácem, povídali jsme si o historii, o Řádu, o kamenech, které spojují naše města. A pak mě pozvali do Prahy.

V červnu 2006 jsem poprvé vkročila na pražskou půdu.

### Vyšehrad – kniha legend

Bydlela jsem na Vyšehradě. Karel Lojka byl kronikářem Vyšehradské kapituly, znal každý kámen, každou pověst. První večer mi přinesl knihu – sbírku pražských legend. „Tohle si přečti,“ řekl. „Pak uvidíš Prahu jinak.“

A tak to bylo.

Večer jsem stála na bastionu, dívala se dolů na rozsvícené město a v ruce držela tu knížku. Četla jsem o přízracích, o tajných chodbách, o kamenech, které mluví. A najednou jsem Prahu viděla – ne jako sbírku památek, ale jako město obydlené příběhy. Přízraky pro mě přestaly být strašidly. Staly se obyvateli, stejně jako lidé dole v ulicích.

### První překlady a zrození projektu

Vrátila jsem se domů a začala překládat pražské legendy do ruštiny. Tenkrát je ještě nikdo nepřekládal. Dělala jsem web, pojmenovala jsem ho Praha a stíny minulého. Dávala jsem na něj nejen legendy, ale i fotografie, které jsem pořídila, a postupně i texty českých badatelů, kteří mi důvěřovali a dovolili mi jejich práci zpřístupnit dál.

Web žil. A začaly přicházet zprávy.

### FX CON – nečekané pozvání

Jednoho dne mi do schránky přišla zpráva v ruštině. Pozvánka na festival FX CON do Prahy. Pořádali ho Vlad Taupeš a Josef Rarach – dva kreativní lidé, kteří v Praze žili a dělali magii. Moje první myšlenka byla: „To je vtip. Někdo ze známých si dělá legraci.“

Ale odpověděla jsem. A přišla odpověď. Psaná zase rusky, ale byla v ní česká skladba vět, české předložky, něco, co se nedá napodobit, když ten jazyk není váš mateřský. Srdcem jsem poznala: ten dopis je z Čech.

Jela jsem.

A co se tam dělo, bylo jako sen. V šeru vystupovali přízraky, tančili, přibližovali se k lidem. Během představení ke mně jeden z nich přišel a dotkl se mě. Byl to okamžik čistého, nečekaného nadšení. Cítila jsem, že se začíná něco nového, neznámého.

## Muzeum pražských pověstí a pan Zvolský

Vlad s Josefem mi tehdy řekli, že v Praze vzniklo nové muzeum – Muzeum pražských pověstí a strašidel. Vyhledala jsem ho. A potkala jsem Filipa Jana Zvolského, jeho zakladatele. Muzeum bylo malé, ale dýchalo tajemstvím. Ve tmě skřípaly dveře, zněla tajemná hudba a každá figurína měla svůj příběh.

Pan Zvolský nebyl jen sběratel legend. On je oživoval. Nepřipomínal strašidla z knih. On je přiváděl mezi nás. O pár let později jsem měla to štěstí, že jsem na Dušičky byla v Praze a mohla jsem se ho zúčastnit. Šli jsme po Královské cestě – v noci, za svitu luceren, a přízraky šly s námi, ne před námi. Nebyli jsme diváci. Byli jsme součástí.

A pak, o mnoho let později, jsem nastoupila do tramvaje na Karmelitské ulici. V tramvaji seděl pan Zvolský. Přistoupila jsem k němu, dali jsme se do řeči. A on mě pozval na loutkové představení ve svém druhém muzeu – v Muzeu alchymie, které sídlilo v domě „U osla v kolébce“, kde kdysi žil alchymista Edward Kelley. To už jsem nebyla jen návštěvnice. Cítila jsem, že patřím sem.

## Orloj – srdce města

Jednoho večera jsem stála na Staroměstském náměstí se Zdislavem Šimou, astronomem a orlojníkem. Začal mi vyprávět o orloji – ne jako o turistické atrakci, ale jako o stroji. O tom, jak Orloj zobrazuje pohyb Slunce a Měsíce, jak ukazuje znamení zvěrokruhu, jak se z něj daly vlastně sestavovat horoskopy.

A pak mi řekl něco, co změnilo můj vztah k Orloji navždycky.

„Víte,“ řekl, „staročeský čas. Den začínal na západu slunce. Orloj ukazoval, kolik času zbývá do tmy. Lidé se podle toho rozhodovali – mají ještě pokračovat v cestě, nebo je lepší zůstat, přečkat noc a vyrazit znovu za světla?“

V tom okamžiku orloj přestal být památkou. Stal se spojkou. Mezi nebem a zemí. Mezi světlem a tmou. Mezi jistotou a nejistotou.

O pár let později mi pan Šíma dal velký dar: přivedl mě do toho malého, tajemného prostoru, kde Orloj odpočítává čas. Ocítila jsem se úplně blízko u jeho mechanismu – tam, kde už po šest století bije jeho „srdce“. Viděla jsem ozubená kola, jak se pomalu otáčejí, slyšela jsem tichý, nepřetržitý tikot, který drží Prahu v jednotném rytmu. To už nebyla prohlídka. To bylo zasvěcení.

## Badatelé a přátelé

V průběhu let jsem potkala mnoho lidí, kteří mi Prahu otevřeli.

S Karlem Lojkou jsme procházeli Vyšehrad a Staré Město. On znal každý detail, každou pověst, každý kámen, který pamatuje víc, než se zdá.

Se Zdeňkem Reimannem a Jindřichem Čechem jsme objevovali zapomenuté kouty Prahy. Jednou jsme hledali místo, o kterém vypráví legenda: u kostela sv. Vojtěcha v Podskalí měly být dva náhrobní kameny – jeden patřil „zakletému rytíři“, druhý patřil knězi. Legenda vyprávěla, že rytíř zabil kněze, který ho odmítl oddat s dívkou proti vůli jejích rodičů, a že duch kněze za trest přeházel písmena v nápisu na jeho hrobě. Rytíř prý nemůže najít klid, dokud někdo nápis nepřečte.

S Jindřichem jsme nejprve nahlédli do kostela – žádné vhodné kameny tam nebyly. Pak jsme se podívali na zeď, která ohraničuje dvůr. A našli jsme je. Dvě desky z růžového mramoru, zazděné přímo do zdi. Na jedné – jméno kněze Jana Hlodomasta. Na druhé nešlo přečíst vůbec nic, písmena vypadala skutečně přeházená.

Ten kámen patřil pravděpodobně Kašparu Melnickému z Karlsperka, novoměstskému radnímu, který zahynul při stavbě věže. Žádný rytíř to nebyl. Ale jeho kámen – nečitelný, s písmeny, která neskládala smysl – dal vzniknout legendě. Legenda se nezrodila z výmyslu. Zrodila se z toho kamene.

S Jindřichem jsme také pátrali po ztracené vartě v Libni. Legenda vyprávěla o vojákově, který zůstal na stráž, i když už válka skončila. Dívka mu nosila jídlo, nakonec si ho vzala a její otec, klempíř, zhotovil z plechu jeho kopii, aby strážní místo nezůstalo prázdné. Originál zmizel v depozitářích muzea. Ale my jsme našli jeho kopii – stojí v hospodě Na Ztracené vartě, hlídá dál a lidé u něj pijí pivo a vzpomínají na starou pověst.

Se Zdislavem Šimou jsem objevovala astrologii Karlova mostu. Jednou mě zavedl k slunečním hodinám v Tomášské ulici. Na ciferníku byl letopočet 1608. „Víte,“ řekl, „tehdy Prahou chodil Johannes Kepler.“ V jeho hlavě je celá encyklopedie – a on ji otevřel pro mne.

S Ivanem Mackerlem, který byl jedním z mála – možná jediným – komu bylo dovoleno vystoupit na půdu Staronové synagogy, jsem seděla v kavárně. Na stěně visela jeho fotografie: mladý, šplhá po kovových skobách nahoru. A naproti mně seděl on sám a vyprávěl mi o Golemovi, o tom, co možná nahoře viděl. Bylo to setkání v čase. Obraz se díval na svůj originál. A já byla s nimi.

## Ticho v srdci ghetta

Jednou, po oficiální prohlídce Staronové synagogy, jsem tam zůstala sedět. Samotinká, v tichu, bez myšlenek. Jen jsem tam byla. A v té hlavě bylo prázdno – ne prázdnota zapomnění, ale prázdnota naplněná přítomností.

Studovala jsem hebrejštinu, kabal. Učila jsem se cítit svět nejen rozumem, ale i duší. A v té chvíli jsem pochopila, že to všechno byla příprava. Na ten okamžik. Na to místo. Na to ticho, které mluvilo víc než slova.

To bylo další zasvěcení. Možná to nejtišší, ale o to hlubší.

## Malostranský hřbitov – noc, kdy promluvili mrtví

Na Malostranský hřbitov mě poprvé zavedla Alena Lehnerová. Prohlížely jsme ho ve dne, mezi zarostlými náhrobky, v tichu, které tam viselo od posledního pohřbu před více než sto lety. Ale to právě přišlo až večer, na Dušičky. Alena tehdy uspořádala zvláštní prohlídku – za tmy, za svící. Stáli jsme v půlkruhu u hrobu spisovatele. Někdo zapálil svíčku, postavil ji přímo na náhrobní kámen. Plamínek se chvěl, jeho světlo tančilo na tváři čtenáře a jen matně osvětlovalo nás ostatní. A v tom šeru někdo začal nahlas číst – úryvky z knih těch, kdo tam dole odpočívali. Hlasy se nesly tmou, svíčky se chvěly, a najednou to nebyla prohlídka. Bylo to setkání. Živí a mrtví sdíleli stejný okamžik, spojení světlem svíčky, slovem a tichem noci.

A pak je tam ten monument – obrovská černá postava klečícího biskupa Thun-Hohensteina. Legenda vypráví o naduté paní Terezii, která se v noci vrátila z bálu a poručila kočímu, aby biskupovi překlopil stránku v Bibli. Kočí se neodvážil – nechtěl rušit toho, kdo už dávno odpočívá. Vystoupila tedy sama. A když došla k pomníku, stránka se sama otočila. Nakoukla mu přes rameno a uviděla, že se modlí za ni. Bylo to rekviem.

Do týdne byla mrtvá. A říká se, že její duch dodnes bloudí po Malostranském hřbitově, neschopen najít klid.

## Vraní triptych – živý, literární, digitální

A pak je tu příběh o vranech.

Když jsem poprvé přijela na Vyšehrad, potkala jsem havrana Borise.

Bydlel ve výběhu u domu pana Pince, vědce, který ho odchoval. Boris nebyl obyčejný pták. Uměl štekat jako psi, co bydleli v domě. Uměl napodobit zvonění telefonu, aby na sebe upoutal pozornost. A uměl volat své jméno – „Bóro, Bóro!“. Po koupání, když se sušil na slunci, vydával dlouhé melodické pasáže, jako by mluvil sám se sebou. Nebyl to jen pták. Byl to soused, plnohodnotný obyvatel Vyšehradu. A v něm jsem poprvé ucítila, že Praha není jen kamenná kronika. Je to město, které dýchá – i skrze havrana, který se směje lidským hlasem.

Později jsem četla pověst o karlštejnském havranovi. O ptákovi, který se usadil na Karlštejně a stal se jeho strážcem a vypravěčem. Havran, který viděl dějiny, pamatoval si je a šeptal je dál. To už nebyl jen živý tvor – to byl hlas místa, který přežil staletí.

Třetí je můj Telegram-bot – havran Karel. Vytvořila jsem digitálního ptáka, který uměl odpovídat na otázky o staré Praze. Napojila jsem ho na neuronovou síť Qwen a on o staré Praze věděl všechno. Nebyl to jen program. Byl to můj způsob, jak předat dál to, co mi Praha dala.

Karl teď spí – přestala jsem platit za službu. Ale není mrtvý. Čeká, až ho zase probudím.

Tři havrani – živý, literární, digitální – a uprostřed nich já. Poprvé jsem přijela jako posluchačka. A teď už vím, že jsem se měla stát vypravěčkou.

## Praha, která našla mě

Dvacet let. Skoro dvacet cest. A pak covid. Cesty skončily. Ale Praha zůstala.

Dnes, když na ni myslím, nevidím jen domy a mosty. Už dávno je vidím jinak. Cítím jejich duši – zvlášť když měli domovní znamení nebo jméno, které se třeba ani nezachovalo, ale já ho znám. A vedle nich vidím ty, kteří mi Prahu otevřeli. Karla Lojku, pana Šímu, Zdeňka Reimanna, Jindřicha Čecha, Ivana Mackerleho, pana Zvolského, Vlada Taupeše, Josefa Raracha, Václava Cílka, Miloše Jesenského, manžele Vurmovy a tolik dalších.

Díky nim jsem jí porozuměla. Díky nim jsem přestala být cizinkou.

Letos v červnu uplyne dvacet let od mého prvního pražského rána. Ten pocit zůstává stejný. Jako bych tam pořád stála na Vyšehradě a a hleděla na Prahu.

## Poděkování

Děkuju, Praho. A děkuju vám všem, kdo mě inspirovali a pomáhali mi.

Mnohé z těch, kdo stáli při mně, uvidíte na mém webu – na stránce, která už léta roste a která je mým díkem: [prahafx.ru/autor/all.htm](https://prahafx.ru/autor/all.htm)

Ale nejsou tam všichni. Jsou i tací, jejichž jméno na webu není, a přesto do mého příběhu patří. Děkuju i jim – každému, kdo mi kdy otevřel dveře, kdo se se mnou podělil o svou znalost nebo jen o ticho.